

FÖRDJUPNING AV ÖVERSIKTSPLANEN FÖR **ISABERGSOMRÅDET** I GISLAVEDS OCH GNOSJÖ KOMMUNER

Utställningsupplaga

Antagen av kommunfullmäktige
i Gnosjö kommun
Kf § 144 2012-12-20

Juni 2012

Antagen av kommunfullmäktige
i Gislaveds kommun
Kf § 183 2012-12-13

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Inledning	4
Syfte	5
Områdets avgränsning	5
Utvecklingsplan	6
Vision	6
Områdets kvaliteter	6
Jord- och skogsbruk	7
Vatten	8
Boende	9
Infrastruktur	9
Kollektivtrafik	11
Vatten och avlopp	11
Vindkraftverk	12
Utvecklingsområde Nissafors Bruk	13
Utvecklingsområde Isaberg	15
Utvecklingsområde Vik	17
Skyddsområden och restriktionsområden	19
Riksintresse	19
Natura 2000	19
Naturreservat	20
Skyddsområden för flodkräfta	20
Strandskydd	21
Vattenskyddsområden	21
Vattendomar	22
Detaljplaner och områdesbestämmelser	22
Förorenade områden	23
Nyckelbiotoper	23
Forn- och kulturlämningar	24
Klimatförändringar	26
Riskfaktorer	26

Kartor

- Utvecklingsplan
- Riktlinjekarta

Text & layout:
Irene Ljungskog
Kicki Ankarbranth

Styrgrupp

Niclas Palmgren, kommunstyrelsens ordf.
Gislaveds kommun
Marie Johansson, kommunstyrelsens
2:e vice ordf , Gislaveds kommun
Lars Larsson, bygg- och miljönämndens
ordf. Gislaveds kommun
Arne Ottosson, kommunstyrelsens ordf.
Gnosjö kommun
Markus Kauppinen kommunstyrelsens
2:e vice ordf Gnosjö kommun
Ingemar Svensson,
samhällsbyggnadsnämndens ordf
Gnosjö kommun

Arbetsgrupp

Irene Ljungskog, samhällsutvecklare,
Gislaveds kommun
Magnus Runesson, stadsarkitekt,
Gislaveds kommun
Patrik Karlsson, planarkitekt,
Gislaveds kommun
Ida Aronsson/Henrietta Isaksson,
planarkitekt, Gnosjö kommun
Stefan Larsson, samhällsutvecklare,
Gnosjö kommun

Sammanfattning

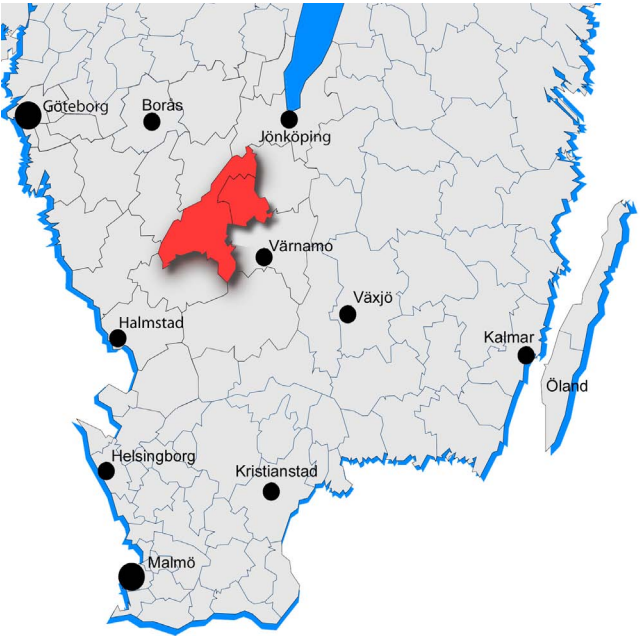
Isabergsområdet har lång tradition som turistområde och sedan 1920-talet har anläggningar, boenden och attraktioner planerats och utvecklats. Den nu föreliggande planeringen är bara ett steg i den fortsatta utvecklingskedjan. Planen slår fast att området prioriteras för turism, men för att detta ska kunna ske, måste basnäringar som jord- och skogsbruk ges förutsättningar för fortsatt drift. Utvecklingsområden pekas ut men för att området inte ska tappa sin attraktion måste delar i området hållas fria från anläggningar och bebyggelse. Det är viktigt att det finns områden med ”vildmarkskaraktär” i närheten av anläggningarna. Att kunna bo i de befintliga byarna kan dock vara en del i attraktionen om tillkommande bebyggelse görs på ett varsamt sätt.

Hela Isabergsområdet betraktas som ett LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära områden). Inom området finns dock begränsningar i form av naturreservat mm. Särskilda områden för bebyggelse har pekats ut, men i övriga delar ska kunna komma till sjö anknutna anläggningar för att stärka rörligt friluftsliv och turism.

För att området ska stärkas och utvecklas måste infrastrukturen förbättras och förutsättningarna för att resa med allmänna kommunikationer avsevärt förändras. Kopplingar till buss och tåg föreslås därför i planförslaget.

En av de stora kvaliteterna i området är vattnet. Vattnet ger möjlighet till rekreation på olika sätt, men vattnet är också en kraftkälla. Sjöarna, åarna och bäckarna hyser stora naturvärden men fungerar också som mottagare av utsläpp. Vattenkvaliteten är viktig att bibehålla varför avloppshanteringen i området föreslås ses över.

I den föreslagna planen görs ett försök att samordna olika utvecklingsintressena med de olika förutsättningarna i området i syfte att få ett långsiktigt hållbart turistområde.

Planområdets läge

Vy Isabergs golfbana.

Inledning

Ett utvecklingsprogram för Isabergsområdet togs fram 2010 och sändes ut på samråd. Syftet med programmet var att redovisa en helhetsbild av området runt Isaberg. Programmet redovisade utvecklingsidéer och områden som skulle värnas. Arbetet med programmet gjordes av Gislaveds och Gnosjö kommuner tillsammans.

De synpunkter som framkom har hanterats av en styrgrupp bestående av politiker från de båda kommunerna. Utvecklingsprogrammet har inte antagits utan beslut har fattats att gå vidare och göra en fördjupning av översiktsplanen utifrån utvecklingsprogrammet och de synpunkter som kom in. I detta fall blir det en fördjupning av två översiktsplaner.

I översiktsplanen för Gislaveds kommun ÖP06 anges Isabergsområdet som ett utvecklingsområde där vinter och sommarturism ska vidareutvecklas. I översiktsplanen för Gnosjö kommun står att området kring Nissafors- Hestra- Isaberg har stora förutsättningar att utvecklas vidare när det gäller de flesta former av turism.

Förslaget till fördjupning av översiktsplanen har varit utställt på samråd och har bearbetats. Efter utställningen kommer planen att antas av respektive kommunfullmäktige i Gislaved och Gnosjö. Kommunerna tar beslut av de delar som ingår i eller berör den egna kommunen.

Om eller när större anläggningar på Isabergs fritidsområde är byggda kommer trycket på omgivningarna att öka. Tätorterna Hestra och Nissafors, hela Toppen på Gislaveds kommun och området öster om sjöarna i Gnosjö kommun kommer att påverkas på olika sätt. Efterfrågan på infrastruktur, boende och service kommer att öka. Alla kommer inte att söka sitt boende i närområdet utan kanske söker sig till t ex Jönköping, Göteborg eller Halmstad. Fler människor kommer dock att upptäcka bygden kring Isaberg, vilket innebär att det finns möjligheter för fler entreprenörer att bygga upp kompletteringsverksamheter inom turism, boende och service.

Syfte

Syftet med fördjupningen av översiktsplanen är att förstärkta och bibehålla karaktären men ändå ge möjlighet för utveckling i området runt Isaberg. Planförslaget innehåller utvecklingsområden och områden som ska värnas för att attraktiviteten inte ska gå förlorad. Fördjupningen av översiktsplanen är ett underlag för vidare planläggningar och tillståndsgivning.

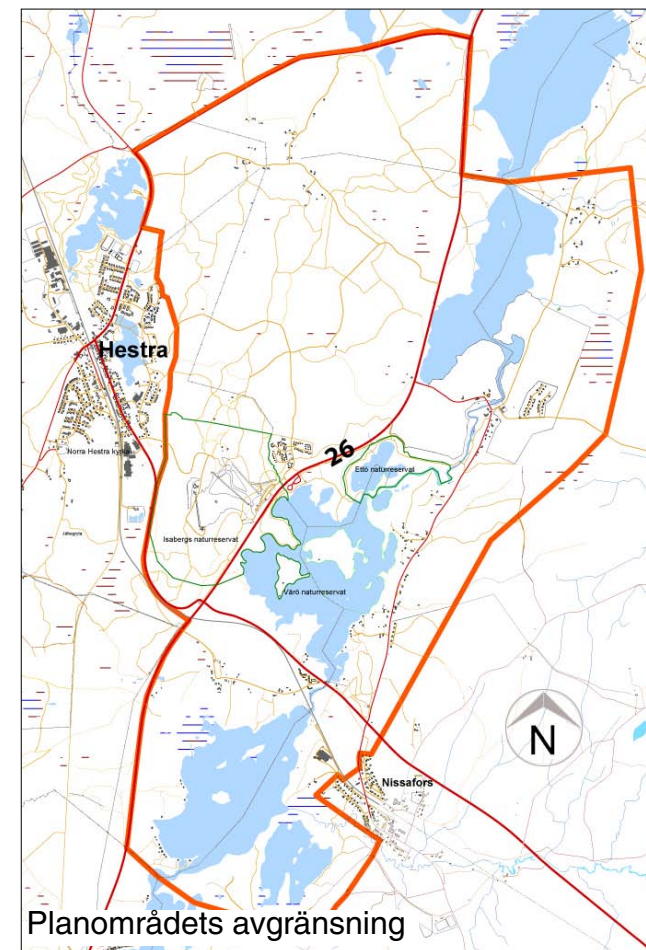
Områdets avgränsning

Planområdet utgörs av Isabergsmassivet till och med Bjärsveds och Hjulvults byar i norr och omfattar Isaberg golfbana, Nissafors Bruk, Algustorps by och området med Hestraviken och Viks by i söder. I planområdet ingår sjöarna; Hammarsjön, Algustorpsjön och Vikaresjön.

Tätorterna Hestra och Nissafors har lämnats utanför planområdet, men de både påverkar och påverkas av vad som händer i planområdet.

I området bor idag ca 150 personer och området beräknas ha ca 400.000 besökare per år.

Näringslivet domineras ytmässigt av jord- och skogsbruk men besöksnäringen har flest anställda. Området är ca 2460 ha stort.

Skidbacke Isaberg

Vy över Algustorpsjön mot Hestraviken.

Utvecklingsplan

Mål för området

Målet är att 700.000 besökare/år ska ha planområdet som destination 2020.

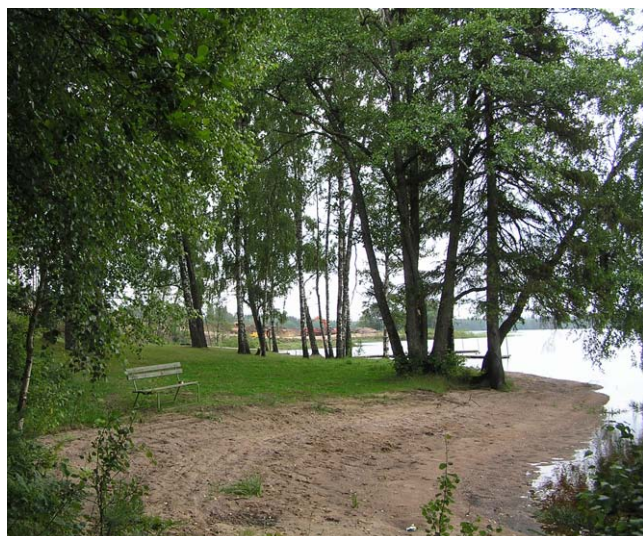
Vision

Området ska fortsätta att utvecklas för turism året runt och som lockar besökande från Europa och större delen av Sverige.

Det ska uppnås genom att känslan av ostördhet i en vildmark bibehålls och att anläggningar lokaliseras och utformas så att de blir ett tillskott, som stärker attraktiviteten. På Isaberg förstärks utsiktsplatsen med ett café, inomhusanläggning för skidåkning och ett hotell med flera attraktioner byggs. Hestra tätort knyts samman med Isabergs fritidsanläggning med en linbana från järnvägsstationen. Området runt Nissafors bruk kompletteras med ett "kulturum", som blir ett nav för kommunernas industrihistoria. I anslutning till Vik och Nissafors byggs olika former av boenden, som t ex lite enklare i form av vandrarhem eller mer påkostade designade hus.

Strategier:

- Tillgänglighetsaspekter ska beaktas i allt fortsatt arbete.

Badplats Nissafors.

Områdets kvaliteter

Planområdet stora kvalitet är det varierade landskapet med sjöar, vattendrag, kuperad terräng och skogsområden med insprängda jordbruksbyar. Detta har varit och är en förutsättning för utvecklingen av flera turist- och friluftsversamheter. Det är viktigt att sjöarna till stora delar ska kunna upplevas som ostörda, men det är också viktigt att stränder kan göras tillgängliga med olika typer av anläggningar som stärker friluftslivet och ökar attraktiviteten för den besökande. Vissa områden måste undantas från bebyggelse för att möjligheterna att t ex vandra i en "ostörd" skog i närheten av turistanläggningarna inte tas bort.

Jord- och skogsbruk

Jord- och skogsbruk har varit dominerande i området under flera hundra år. Många av gårdarna låg under fidekomisset Nissafors Bruk men friköptes 1938. Idag är flertalet gårdar privatägda, men Sveaskog har också ett större markinnehav. Ett aktivt jord- och skogsbruk är en av förutsättningarna för ett varierat och intressant landskap. Utan människor som bor och verkar i byarna kommer landskapet att växa igen.

Skogen har varit mycket betydelsefull för järnframställningen vid bruket, uppbyggnad av sågverk i området och flottningen på Nissan och i sjöarna och därmed varit en av framgångsfaktorerna för industriutvecklingen i regionen.

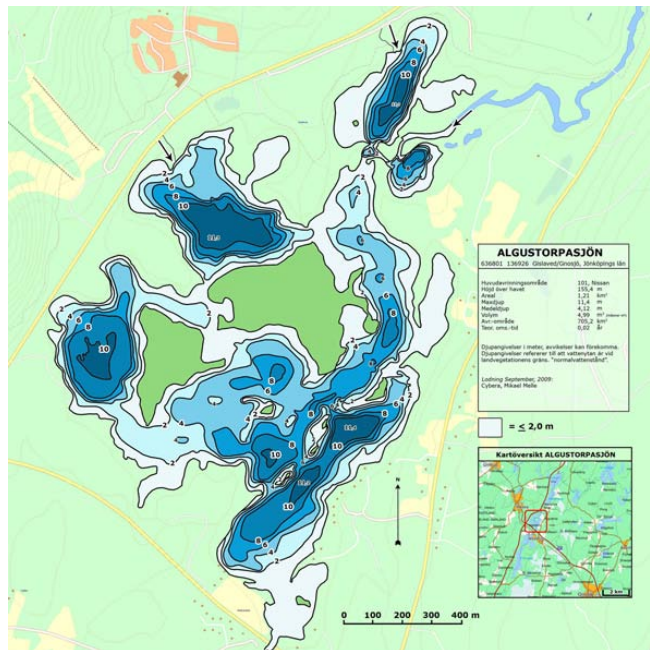
Under 40- och 50-talen var mjölkproduktion en huvudnäring inom jordbruket i området. I stort sett all jordbruksmark brukas aktivt idag. Flera bionärningar till jordbruket finns.

Idag och i framtiden utgör jord- och skogslandskapet en viktig del för områdets attraktivitet.

Strategier:

- Skogsbruket bör bedrivas med hänsyn till det rörliga friluftslivet i enlighet med skogsvårdslagen.
- Jordbruksmarken i området ska bibehållas.
- Komplement med turisminriktning som kan underlätta för jordbruket ska stimuleras.

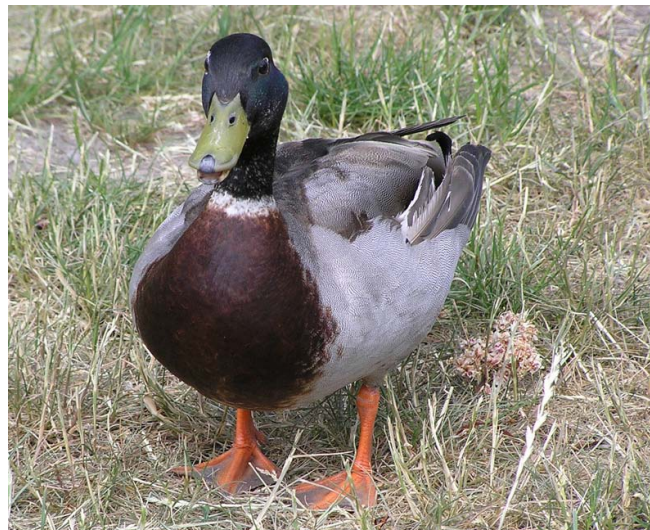
Lodkarta Algustorpasjön

Bron vid Nissafors Bruk.

Strategier:

- Vattenkvaliteten, som är god, ska bibehållas.
- Fiskevård ska stimuleras.

Vatten

Sjöar och vattendrag

Området tillhör de övre delarna av Nissans avrinningsområde. Planområdet berör tre av de fem så kallade Nissansjöarna: Hammarsjön, Algustorpasjön och Vikaresjön.

Både sjöarna och vattendragen i området har höga naturvärden och har stor betydelse för fiske och rekreation. Nissansjöarna inom planområdet har en fiskfauna på 10-14 arter, ett rikt fågelliv med förekomst av storlom och fiskgjuse samt raritetsvärden av klotgräs, strandlummer och spikblad.

Nissans lopp går i planområdet till största delen genom Nissansjöarna. Det är endast mellan Hammarsjön och Algustorpasjön som det finns en längre vattendragssträcka på knappt 3 km. I den övre delen av denna sträcka vid Nissafors bruk finns ett vandringshinder i form av en damm med långtidsreglering som håller nivån på Hammarsjön. Nedanför fördämningen finns en strömsträcka som är det sista strömmande avsnittet i Nissan på flera mil söderut. Strömavsnittet nyttjas för strömfiske. Detta avsnitt har bedömts ha högt naturvärde.

I Vikaresjön mynnar från öster Källerydsån med höga naturvärden bland annat i form av flodkräfta och i väster Flankabäcken/Hylteån. Flankabäcken har höga naturvärden i form av öring och flodkräfta. Hylteån är däremot mer påverkad från verksamheter i anslutning till Hestra.

Vattenkvaliteten är i allmänhet tillfredställande och god ekologisk status råder i de flesta sjöar och vattendrag i området. Undantag är Flankabäcken som, trots höga naturvärden, har otillfredsställande ekologisk status eftersom bottenfaunan bedöms som försurningsskadad. I Hammarsjön, Algustorpasjön och Vikaresjön har också måttligt förhöjda kvicksilverhalter i fisk uppmätts.

Sjöarna ingår i Nissasjöarnas fiskevårdsområde. Fiske får ske genom köp av fiskekort. I strömsträckan vid Nissafors bruk är endast flugfiske tillåtet.

Boende

Permanentboenden och fritidshus finns i alla byarna i området. Uthyrningsstugor finns framförallt i Isabergs fritidsanläggning och på Hestravikens hotell & restaurang. Golfklubben har några uthyrningsstugor på och i anslutning till golfbanan.

En husvagnscamping finns och norr om planområdet i Öreryd finns ett vandrarhem.

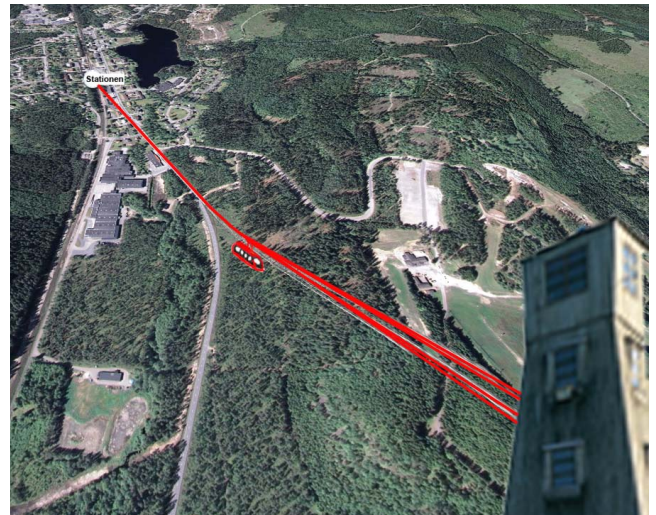
Infrastruktur

Vägar, järnvägar

Genom området löper Nissastigen (riksväg 26) i nord/sydlig riktning. Vägen är betecknad som riksintresse. länsväg 151, går i öst/västlig riktning. Gång- och cykelväg finns från Isabergs fritidsområde till Hestra och Gislaved.

En trafikutredning som förutsätter en utbyggnad av Isabergs fritidsområde har tagits fram. Den visar att även om trafiken ökar markant under högsäsong kommer det inte att uppstå köer på Nissastigen. Om parkeringsmöjligheterna i anslutning till Isabergs stugby förbättras kommer riskerna för köbildning på länsväg 151 att minska. För att förbättra flödet och trafiksäkerheten bör befintliga korsningar förstärkas eller byggas om.

Kust till kustbanan Göteborg/Karlskrona genomkorsar området. Närmaste stationer är i Hestra och i Gnosjö. Järnvägen är också riksintresse.

Idéskiss linbana

Strategier:

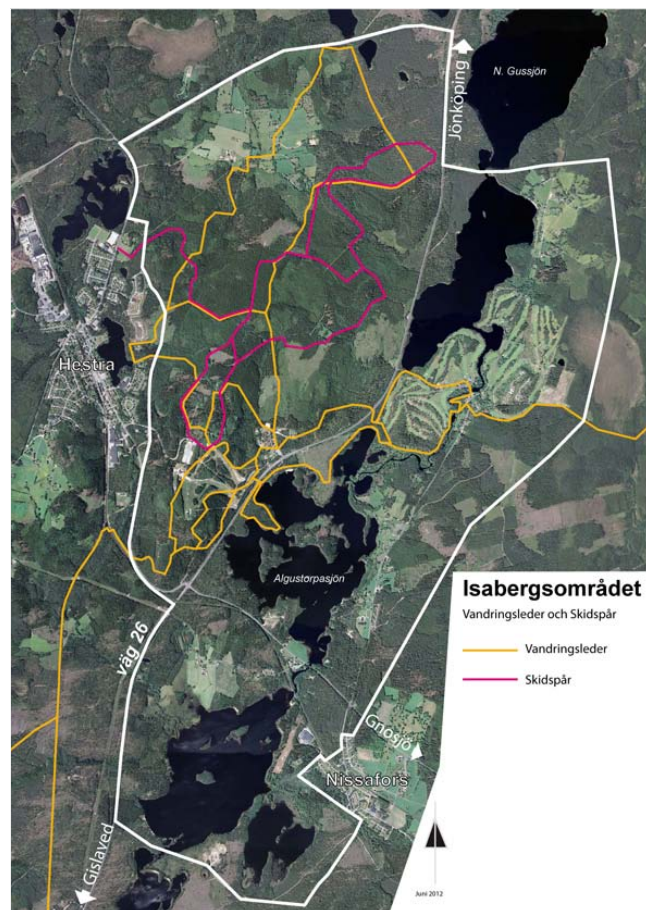
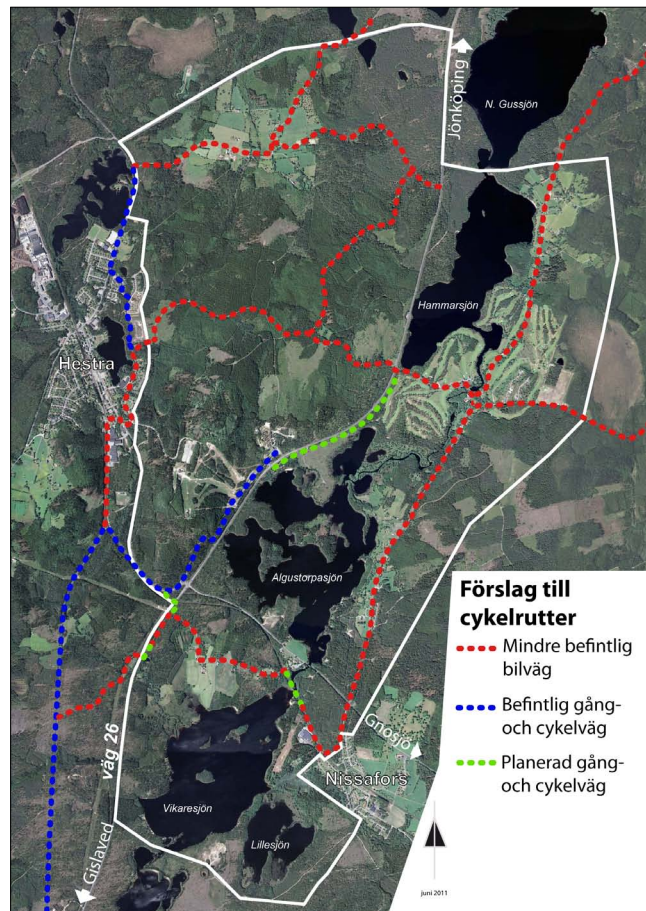
- Ny bebyggelse i mindre omfattning kan tillkomma i byarna Bjärsved, Vik, Hjuvhult och Algustorp under förutsättning att anpassning sker till byarnas karaktär.
- I området mellan Isabergs naturreservat och Bjärsveds by bör ingen ny bebyggelse tillkomma. Kompletterande byggnader på befintliga tomter kan tillkomma. Området ska kunna upplevas som "vildmark", dock med märkta leder.

Strategier:

- Korsningen mellan Nissastigen (riksväg 26) och länsväg 151 åtgärdas av trafiksäkerhetsskäl.
- Infarten till Isaberg golfbana byggs om med vänstersvängsfält
- Ett separat högersvängsfält byggs vid infarten till Isabergs stugby och behovet av ett förlängt vänstersvängsfält utreds.
- En förstudie om möjligheterna att bygga en linbana mellan Hestra samhälle och skidanläggningen tas fram.
- GC-väg byggs för att knyta ihop Isabergs stugby med Isaberg golfbana.
- GC-vägar byggs där länkar saknas för att få sammanhängande cykelturer. Följande länkar bör byggas; Nissafors-Hestraviken med en "hängbro under järnvägen" och en anslutning mellan vägen till Vik och GC-vägen som går till Gislaved.
- En förstudie tas fram för GC-stråket Nissafors - Hestraviken med ingående bro.

Järnvägsbron mellan Nissafors och Hestraviken.

För att i framtiden bättre kunna möta behovet av att åka kollektivt till området måste förbindelsen mellan Hestra samhälle och skidanläggningen förstärkas. Detta kan ske med en linbana från samhället till toppen eller till området vid ”värmestugan”. Detta skulle i sin tur kunna avlasta vägnätet men också ge möjlighet för parkering inne i Hestra

Ur turistisk synpunkt men också för kontakt och pendling mellan olika områden är ett väl utbyggt cykelvägnät viktigt. I området finns skogsbilvägar och mindre vägar som kan vara lämpliga för motions- och upplevelsecykling. Några mindre sträckor inom området är också byggda som separata gång- och cykelvägar. För att få ett sammanhängande system krävs att några länkar byggs ut.

Bredband

Bredband i olika former finns utbyggt till 100%.

Master

Ett flertal antenner för mobiltelefoni mm finns monterade på utsiktstornet på Isabergstoppen. En 3G-mast finns öster om Hestravikens konferensanläggning.

Strategier:

- Nya master bör inte lokaliseras inom området.

Ledningar

Större el-ledningar redovisas på kartan.

Strategier:

- Nya luftledningar bör inte lokaliseras inom området.

Tåg på Kust- till kustbanan.

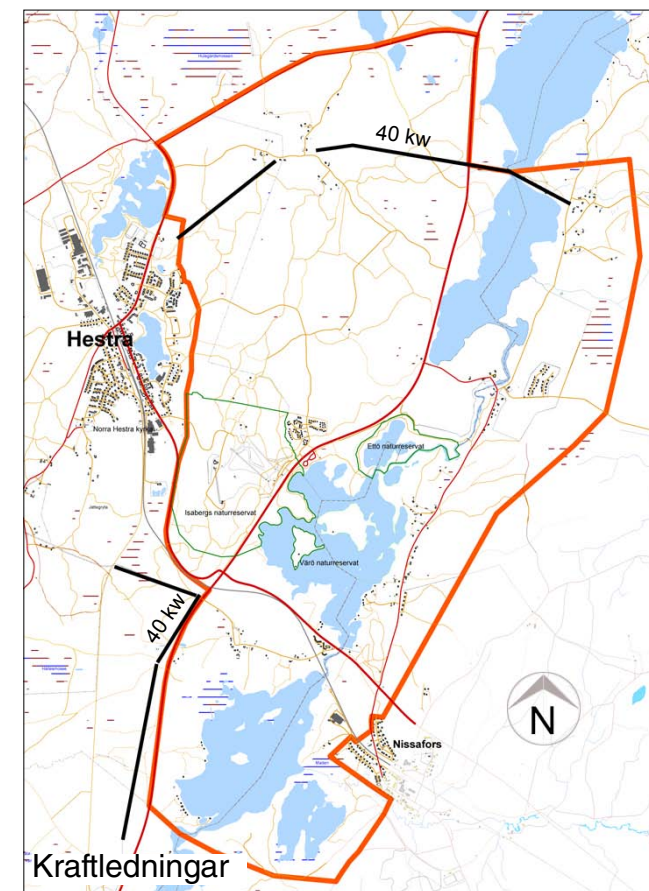
Kollektivtrafik

Tåget stannar på Hestra station. Länstrafiken har dubbelturer mot Jönköping på Nissastigen med buss mellan Hestra och Gnosjö. Direktbuss från Halmstad till Stockholm finns alla dagar i veckan. Hållplats för bussar finns i anslutning till järnvägsporten på riksväg 26. Denna bör flyttas av trafiksäkerhetsskäl. Förändringarna av busslinjerna innebär inte att alla linjer in i Hestra tas bort.

Vatten och avlopp

Huvuddelen av bebyggelsen i området har enskilda vatten- och avloppsanläggningar. Isabergs stugby är ansluten till Gislaveds kommunala vagnät. Pumpning sker idag över berget till Hestra tätort och ledningen ansluts sedan till överföringsledningen som går till Gislaved.

De större anläggningarna stugbyn i Nissafors bruk och golfbanan har enskilda anläggningar. Hestravikens världshus och Stenqvist AB i Nissafors är anslutna till det kommunala avloppssystemet i Nissafors. Hestraviken har egen brunn.

Strategier:

- Nya busshållplatser byggs i anslutning till Isabergs stugby och vid infarten till golfbanan.
- Busslinjer läggs om så att de också går på riksväg 26 förbi Isabergs stugby.

Strategier:

- För att undvika pumpning av vatten och avlopp från Isabergs fritidsområde över berget förlängs överföringsledningen från Gislaved längs rv 26.
- En överföringsledning för vatten- och avlopp byggs mellan Nissafors Bruk och Nissafors.
- För områden där verksamhetsområde för allmänt VA inte är aktuellt ska det ändå finnas möjlighet att koppla gemensamhetsanläggningar och enskilda avloppsanläggningar till närbelägna överföringsledningar.
- Avloppsfrågorna i de utpekade bebyggelseområdena i Vik kan lösas med gemensamhetsanläggningar under förutsättning att det är möjligt ur marksynpunkt.
- Verksamhetsområde för allmänt VA ska bildas för Nissafors Bruk i de delar bedöms ingå i ett större sammanhang.
- Översyn ska ske av enskilda avlopp med hänvisning till sjöarnas stora vattenkvalitetsvärde.
- Slutna tankar kommer inte att beviljas utom i undantagsfall vid nybyggnad och i avvaktan på att kommunal ledning byggs ut.

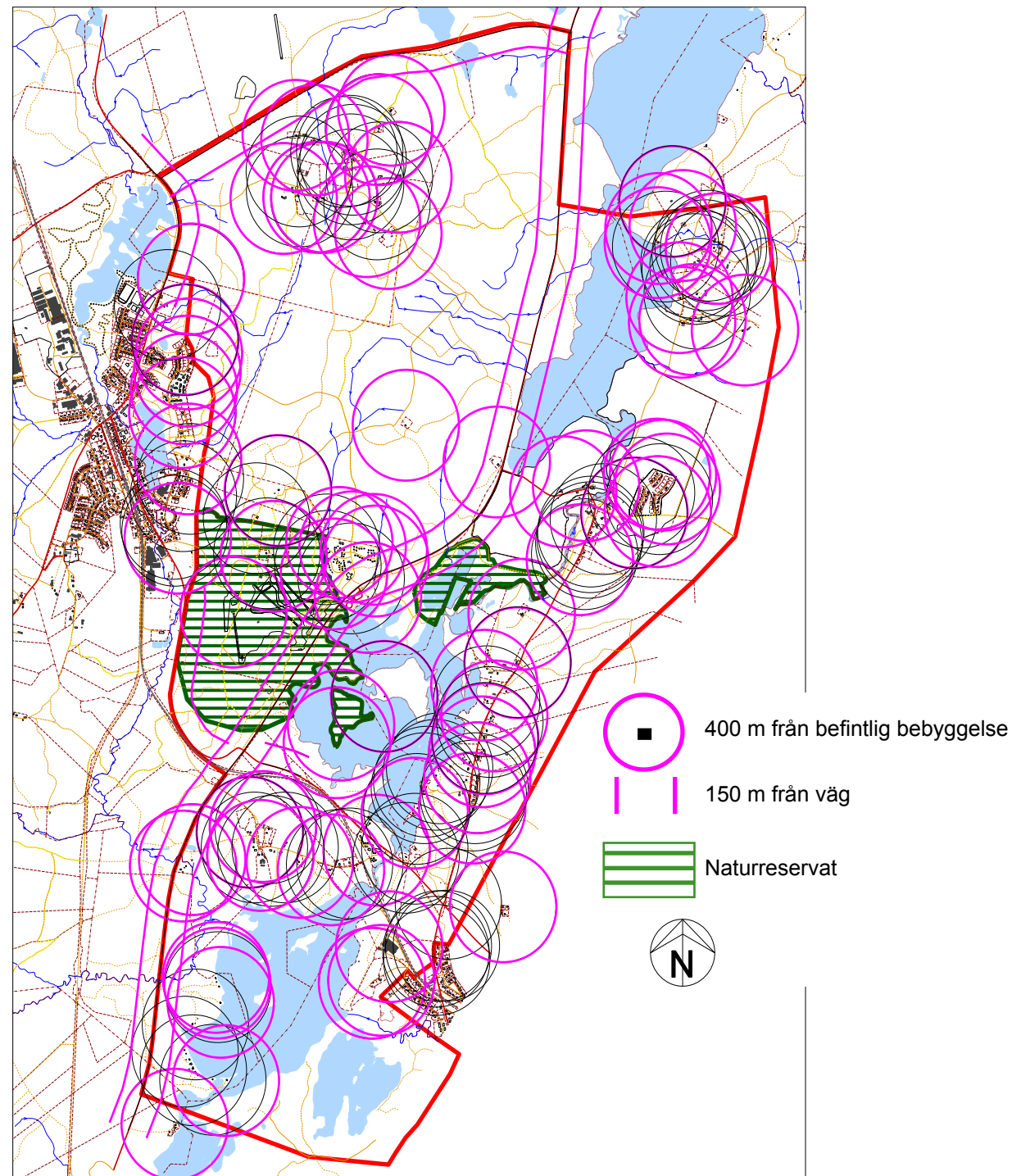
Vindkraftverk

I dagsläget finns inga vindkraftverk lokaliserade inom området. Gislaved och Gnosjö kommuner är generellt sett positiva till vindkraft, men som nedanstående karta visar finns inte många områden där en lokalisering är möjlig. Det större omarkerade området är i planförslaget avsatt för som vildmarksområde där ingen bebyggelse ska tillkomma.

Strategier:

- Med hänsyn till områdets värde för turism ska etablering av vindkraftverk inte ske med undantag för gårdsverk.

Analys av områden där vindkraftverk inte är möjliga.

Utvecklingsområde Nissafors Bruk

Nuläge

Av brukets industribyggnader återstår två magasinsbyggnader av trä på södra sidan av Nissan. Den äldsta är uppförd 1860 och vid infarten från söder finns två f.d. smedsbostäder från omkring 1870. Vidare finns disponentvillan från 1900-talets början, uppförd med jugendpräglad vit putsfasad samt en förvaltarbostad från omkring 1870 med liggande vit och stående panel.

På norra sidan ligger f.d. rättarbostaden och en byggnad med f.d. bruksarbetarbostäder bevarade.

Flygelbyggnaderna till den numera rivna bruksherrgården finns bevarade. Huvudbyggnaden byggdes 1855–1857 och revs 1963 av ägaren Svenska Gummifabriks AB.

I området för bruksherrgården har troligen en äldre föregångare varit uppförd. 1989 invigdes klubbhuset på Isaberg golfklubb. Byggnaden ligger i stort sett på samma plats som den tidigare herrgårdsbyggnaden.

Isaberg golfbana är belägen i anslutning till Nissan och Hammarsjön. Av de 36 hålen ligger 18 hål i Gnosjö kommun och 18 i Gislaveds kommun. Till anläggningen hör ett träningsområde.

En stugby på Gnosjösidan började byggas under 80-talet. Permanentbebyggelse av både äldre och nyare datum finns på Gnosjösidan.

Golfklubben är ägare till fem uthyrningsstugor i stugbyn på Gnosjösidan och ett hus i anslutning till klubbhuset som hyrs ut till gäster. Ett hus hyrs ut för permanentboende. Klubbhuset innehåller förutom kansli och omklädningsrum också en restaurang. De gamla flyglarna används för golfshop och tävlingsverksamhet. Klubben har ca 1500 medlemmar.

I strömsträckan nedanför dammen förekommer öring och ån är här i fiskevårdsområdets stadgar avsatt endast för flugfiske.

Golfbaneleden är en vandringsled som löper runt golfbanan och Järnbärliden går till Gnosjö.

Nissans kanotled löper med en ganska lång upptagssträcka genom området. Aktiviteter så som forspaddling brukar förekomma i strömsträckan.

I dagsläget är golfbanan och stugbyn på Gnosjösidan detaljplane-lagda. Någon reglering av golfbanan eller bebyggelsen på Gislavedssidan förekommer inte.

Historik

På platsen för Nissafors Bruk fanns från början en tullkvarn.

1726 startade bruket sin verksamhet och kom att tillhöra Tabergs bergslag. Bruket tog den mesta malmen från Taberg men hade även inmutningsrätt på sjömalm i traktens sjöar. I Rasjö framställdes tackjärnet som transporterades de 2 1/2 mil till Nissafors och förädlas vidare till stångjärn, som såldes vidare till träddragerierna där det drogs tråd till bl.a. spik och metallduk. På ”järnbärlaravstånd” från bruket fanns drygt hundra träddrag och tjugotal räckhamrar.

1797 instiftade Samuel Löfvenskiöld Nissafors fideikommiss genom testamente. Det lär arealmässigt ha varit Sveriges näst största egendom.

Under åren 1804–1808 genomfördes en rad förändringar. Den gamla bruksdammen av trä ersattes med en ny.

År 1810 eldhärjades först bruket och senare masugnen. Anläggningarna återuppbyggdes och förbättrades. Senare, troligen på 1830-talet, orsakade en svår översvämning omfattande skador. Bruket utvecklades så småningom till ett av de största i regionen, men verksamheten kom att svikta och 1906 upphörde driften helt vid Nissafors Järnbruk. Fideikommisset avvecklades åren 1937–1939. Köpare var AB Svensk jordförmedling och konsortiet Hyltebruk– vars skogs- och avverkningsintressen fick tillgång till stora skogsarealer och viktiga flottleder från avverkningsplatserna ända ned till Hyltebruk.

Äldre byggnad på Nissafors Bruk.

Utvecklingsområde Nissafors Bruk

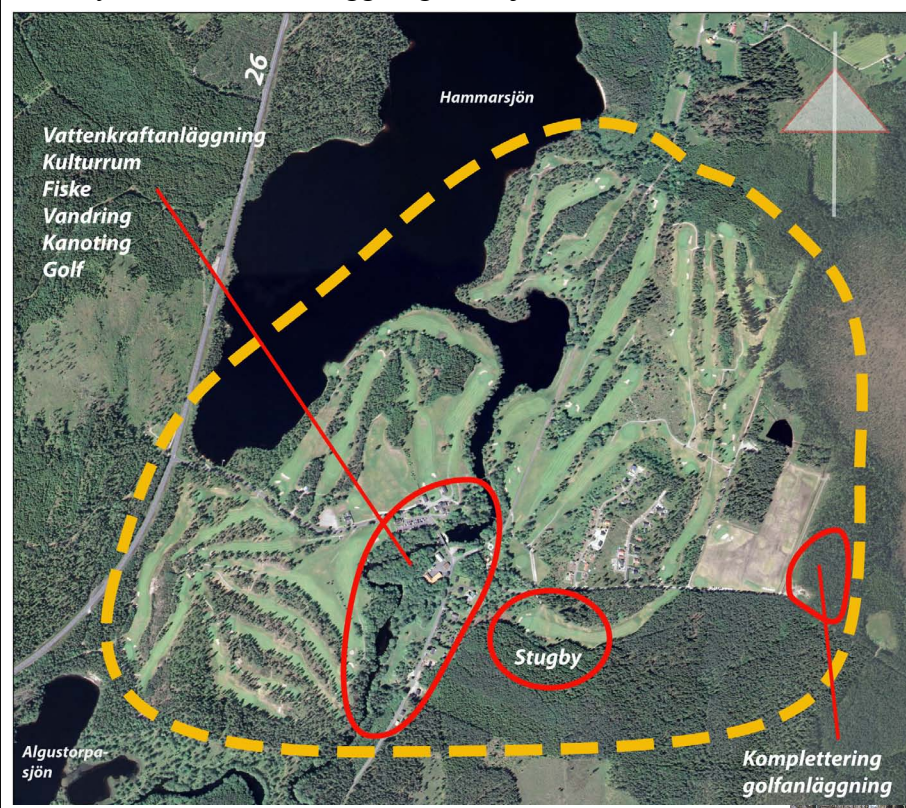
Strategier:

- Möjlig kraftverksutbyggnad med förutsättningar att bevara kultur-, natur- och upplevelsevärden utreds vidare. En av förutsättningarna är att vattennivåerna uppströms fallet inte ska förändras i förhållande till dagsläget.
- Möjligheterna att etablera ett "kulturum" (motsvarande naturum) som blir ett aktivt nav för beskrivning av småföretagarrikets framväxt och dagens industri tas fram genom en förstudie.
- Golfbaneområdet på Gislavedssidan bör detaljplanläggas (alternativt områdesbestämmelser) för att bl a reglera och skydda värdefull bebyggelse, men också säkerställa golfbanans anläggningar.
- Kultur, natur- och upplevelsevärden ska vidareutvecklas.

Utvecklingsidé

Ett mindre vattenkraftverk byggs enligt modell med uttag vid sidan om dammen, så att dammens karaktäristiska hästskoform bevaras och byggnaden lokaliseras på platsen för det gamla träsliperiet. Kraftverket kombineras med ett "kulturum" som ska utgöra ett nav för beskrivning av industrihistorien i Gislaveds och Gnosjö kommuner. Detta förutsätter att tillräckligt med vatten kan släppas i strömsträckan sommartid så att flugfiske och andra friluftaktiviteter kan fortgå.

Vattensläppet har också ett stort upplevelsevärde för de syn- och hörselintryck som dammanläggningen erbjuder.

Fotomontage

Historik

Vattenfallet i Nissafors såldes till Kooperativa förbundet som därigenom erhöll vattenkraft till gum-mifabriken i Gislaved.

1906 utarrenderas fallet till Gustav Lord, som byggde ett träsliperi för tillverkning av pappersmassa. Det läggs ned 1956. Lämningar som visar sliperiets anläggningar och även spår efter järnvägen som löpte till dem finns att se i området.

1968 bildades Isaberg Golfklubb och byggnation av golfbanan påbörjades. 1970 invigdes banan.

Bron över Nissan rasade p g a översvämning och en ny i nuvarande utformning byggdes. Vid flera tillfällen har möjligheterna att utvinna el i fallet undersökts men av olika anledningar har det inte genomförts.

Flygelbyggnad på Isaberg golfklubb.

Idéskiss

Kombinerat "Kulturum" och kraftstation på platsen för det gamla träsliperiet.

Utvecklingsområde Isaberg

Nuläge

Skidanläggningen består av 10 pister som tillsammans ger 6 km preparerade nedfarter. Dessa betjänas av åtta liftar varav två är sittliftar. Fallhöjden är 150 meter.

För längdskidåkning finns 18,5 km skidspår som utgår från Isabergs-anläggningen.

Isabergs stugby finns både konferensanläggning och restaurang. Stugbyn består av 70 stugor och två större stugor med plats för större grupper. En campingplats för framförallt husvagnar ligger mellan centralanläggningen och backen.

Halvvägs upp för berget finns restaurang, skidshop och värmestuga samt en större parkering.

Utsiktstornet på Isabergstoppen är ett landmärke som ofta besöks för att beskåda utsikten. SMU har en lägergård – Stackebo – som ligger i anslutning till skidanläggningen.

Mellan Nissastigen och Algustorpasjön och med gångtunnel till Isabergs stugby finns Trafikverkets rastplats, som är utrustad med bord, bänkar, toalett och informationsplats. Ett älghägn finns norr om rastplatsen. Uppläggningsplats för uthyrningskanoter, badplats och grillplatser är placerade vid Algustorpasjön.

Historik

Isaberg har en gammal historia bl a som vårdkaseberg t ex under Nordiska sjuårskriget. Berget har varit utsiktsplats och samlingsplats för politiska och religiösa sammankomster redan på 1890-talet. Ett 30-40-tal möten med anföranden av bl statsministrar har under årens lopp genomförts.

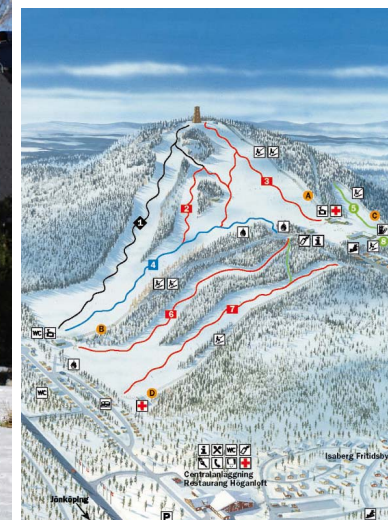
En stark koppling till järnvägen som invigdes 1902 har bidragit till områdets utveckling.

Isabergs turistförening bildades 1919 med Borås-Alvesta Järnvägar stor delägare. Ett utsiktstorn och hoppbacke byggdes och blev klara 1920. Redan vid denna tid fanns ett danskt intresse för området. På 60-talet skänktes utsiktstornet till kommunen under förutsättning att det inte fick rivras.

1934 byggdes den första vägen upp till toppen. Där fanns en servering med namnet Höganloft. Den eldades upp av brandkåren 1968.

Den första slalombacken invigdes 1938. Den har en fallhöjd på 142 meter och var då godkänd för internationella tävlingar.

En skjutbana har funnits mellan Nissastigen och berget och vägverket har haft en sandsilo som numera ägs av stiftelsen. Intill den finns en grotta in i berget.

Utvecklingsområde Isaberg

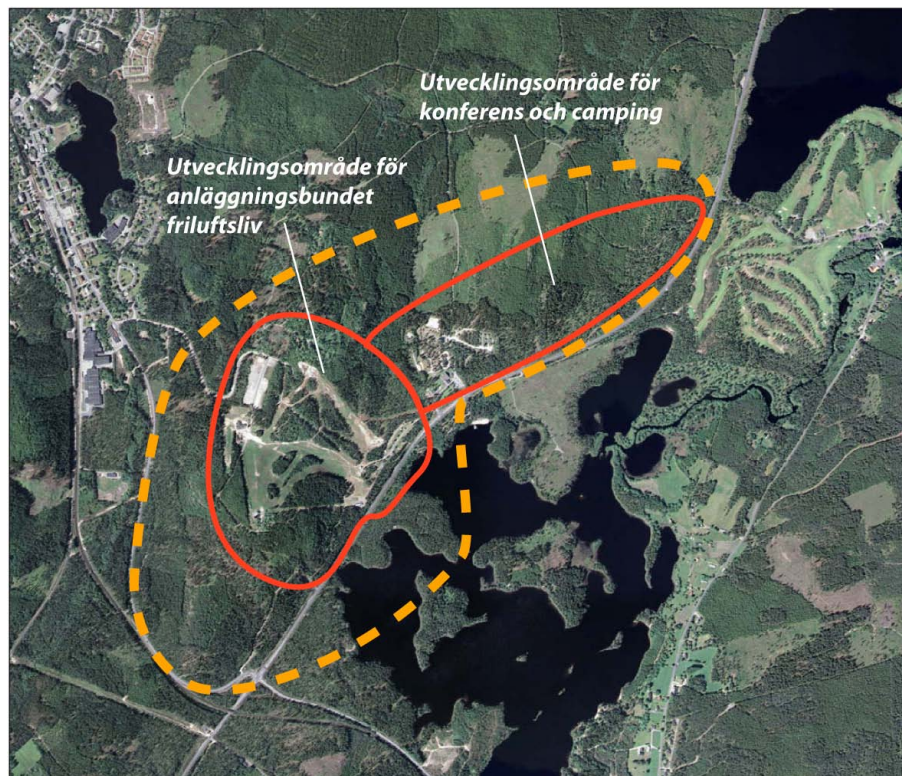
Strategier:

- Isabergsmassivet mellan Isabergs naturreservat och Bjärsveds by bevaras för rörligt friluftsliv och som ska kunna upplevas som relativt ostörd vildmark.
- Reservatsföreskrifterna för Isabergs naturreservat ändras för att stämma överens med sociala syftet (Möjlighet att ta bort nedfallna träd t ex.)
- Möjligheten att bygga kafeservering på toppen utreds.
- Områden reserveras för utbyggnad av campingplats och hotell samt utveckling av stugbyn.
- Busshållplats byggs i anslutning till stugbyn.

Utvecklingsidé

Isabergsområdet utvecklas med ytterligare boendemöjligheter i form av hotell, ny campingplats och nya stugor. En skidområde med skidtunnel kompletterade med skidskytteanläggning och andra utrymmen för besökande. På toppen byggs en kafeservering till vilken man kan göra utflykt med hjälp av en av sittliftarna. På sikt byggs en linbana från stationsområdet i Hestra i syfte att bättre knyta ihop tätorten med friluftsanläggningen.

Fler aktiviteter utvecklas i och i anslutning till Algustorpasjön bl a genom tillkomsten av en bastuanläggning och ett sötvattenakvarium.

Historik

Isabergs naturreservat bildades 1968, vilket var ett sätt för att kunna förvärva marken. Första liften var klar att använda till jul samma år. Det fanns stora planer på vad som skulle komma till bl a projekterades för både kyrka och hotell inom området. Det som byggdes blev stugbyn med 25 stugor i första etappen. Till dessa köptes mark utanför reservatet. Vägverket var inte positiv till lokaliseringen och motsatte sig tillfart. Konstsnö började tillverkas redan i början på 70-talet.

Ettö och Värö är ytterligare två naturreservat som tillkommit på lite olika sätt. Ettö avsattes bl a för att förhindra en grustäkt i området och Värö kom till efter en önskan från ägaren till ön. Värö ägs av SMU Gislaved, SMU Hestra och Kyrkans Unga i Hestra och Ettö av staten.

Kulturlämningar i området är hålvägar, torpmiljön runt Stackebo och hoppbacken.

Idéskisser servering vid utsiktstornet.

Utvecklingsområde Vik

Nuläge

Hestraviken har under årens lopp byggts till och utvecklats till hotell och restaurang. Verksamheten är central i en fortsatt utveckling av turismen i området.

Genom området går vägen Hestra – Värnamo (länsväg 151) och järnvägen Göteborg-Karlskrona (Kust- till kustbanan).

Vik är en sammanhållen jordbruksby med permanentbebyggelse i anslutning till Viksjön. Ett fåtal privata fritidshus finns i anslutning till Hestraviken vid Algustorpasjön.

Inom området ligger ett industriområde, som i en del omvandlats till mark för bostäder.

En kommunal badplats och två kanotrastplatser är också tillgångar inom området.

Hestraviken

Kanotrastplats i Vik.

Historik

Vik har en mycket gammal historia. Här finns dokumenterade förhistoriska lämningar som t ex stenåldersboplatser. Byn har dominerats av jordbruk. Gårdarna har aldrig tillhört fidekommiset Nissafors Bruk utan varit självständiga. Byn var också tidigt en plats för besökande. Under Nordiska sjuårskriget 1563-1570 sägs det att Erik XIV slog läger i Vik på sin väg till belägring av Halmstad. På 1930-talet började pensionärsrörelse drivas i den tidigare disponentvillan. Det hette Viks pensionat och är nuvarande Hestraviken. På 1700-talet fanns postgården Qvarsebo i byn.

I området har också funnits flera industrier. Till en början fanns en kvarn vid Forsvik. Där kom senare att etableras ett mindre kraftverk. I början på 1900-talet startades sågverk i Vik och virket flottades på sjöarna men det fanns också en lastkaj med anslutning till järnvägen. I området har förekommit ytterligare ett par sågverk. Ett av sågverken på 1920-talet slutade med konkurs som orsakade stora förluster för flera av de närboende. 1940 anlades en kolningsanläggning med slutna ugnar för tillverkning av gengaskol. Den blev senare en träullsfabrik. Flera grustäkter har också funnits i området.

Under andra världskriget började Nissafors Pappersförädling att tillverka fallskärmar i papper. Fram till 1948 producerades 35.000 fallskärmar. Fabriken har sedan utvecklats för produktion av bärkassar.

Grustäktssområde där byggande föreslås.

Utvecklingsområde Vik

Strategier:

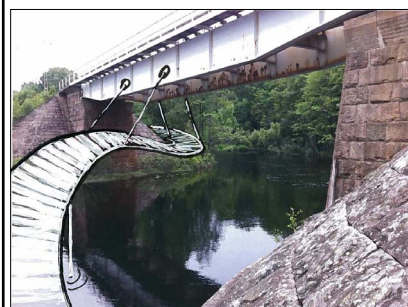
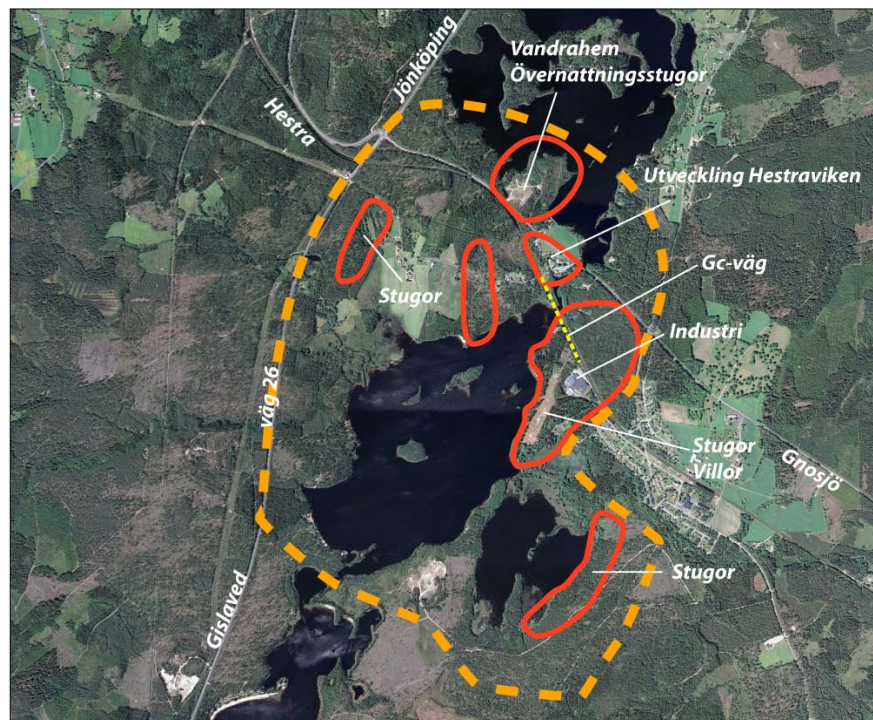
- Markerade områden kan utvecklas med olika typer av bebyggelse för ut- hyrning eller permanentboende; Stranduddan (vid Viksjön), Vik stugom- råde (öster i byn), Vik stugområde (väster i byn), Vik övernattningsstugor/ vandrarhemsområde(vid Algustorpasjön), Lillesjöns stugområde. Detaljplan- läggning krävs.
- Gång- och cykelväg från Nissafors till Hestraviken med en bro i anslutning till järnvägsbron utreds.
- Hestravikens konferensanläggning ges möjlighet till utveckling inom närom- rådet. Detaljplanläggning krävs.
- En utvecklingskiss för den kommunala badplatsen i Nissafors tas fram.

Utvecklingside

Som komplement till anläggningarna på Isaberg skapas flera boendear- ternativ. De föreslagna områdena ligger inom det utökade strandskyd- det. Två av områdena är lokaliserade på tidigare utbrutna grustäcker. Stranduddan är detaljplanlagd för bostäder De olika områdena riktas till olika målgrupper. Hestravikens värdshus blir ett nav i området. Ge- nom att knyta ihop östra och västra sidan med en gång- och cykelväg genom att utnyttja den konstruktionen på järnvägsbron kommer ett sammanhållet område att skapas.

Badplatsen kommer att ligga centralt i området och utvecklas med lekattraktioner och serviceanläggningar.

Den befintliga industrin ska kunna utvecklas inom befintligt detalj- planeområde.

Idéskiss cykelväg under järnvägsbron.

Stranduddan, Nissafors.

Idéskiss stuga Vik

Skyddsområden och restriktionsområden

Riksintresse

En del av Ettö är utpekad som riksintresse för nat- urvård. Isaberg/Ranneboområdet är riksintresse för friluftsliv. Ranneboområdet är ett ostört vild- marksområde med skogar sjöar och relativt lite bebyggelse. Isaberg är centrum för det anlägg- ningsbundna friluftslivet.

Kust till kustbanan är utpekad som riksintresse för järnväg och riksväg 26 är riksintresse för vägar.

Förklaring

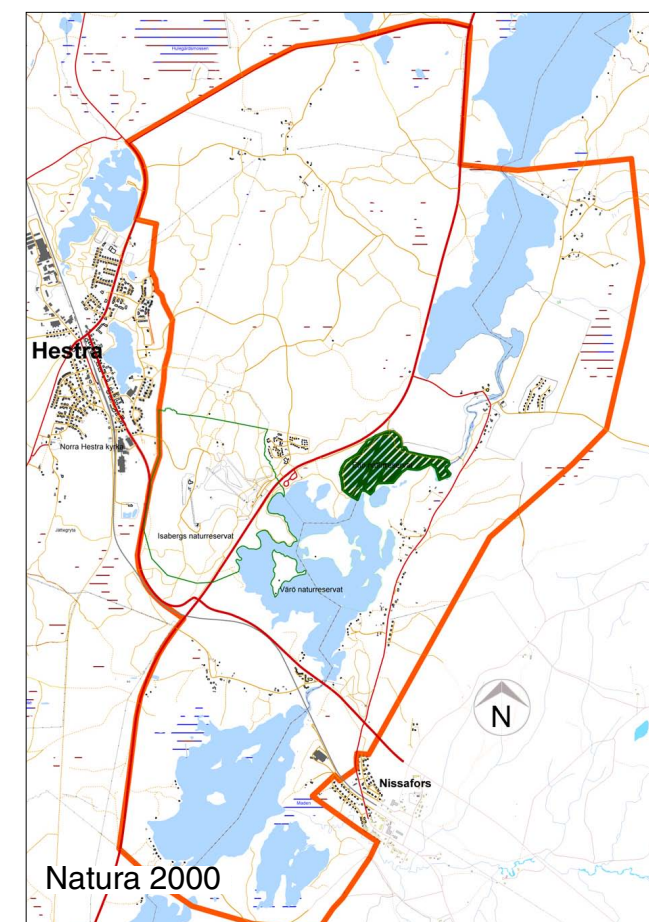
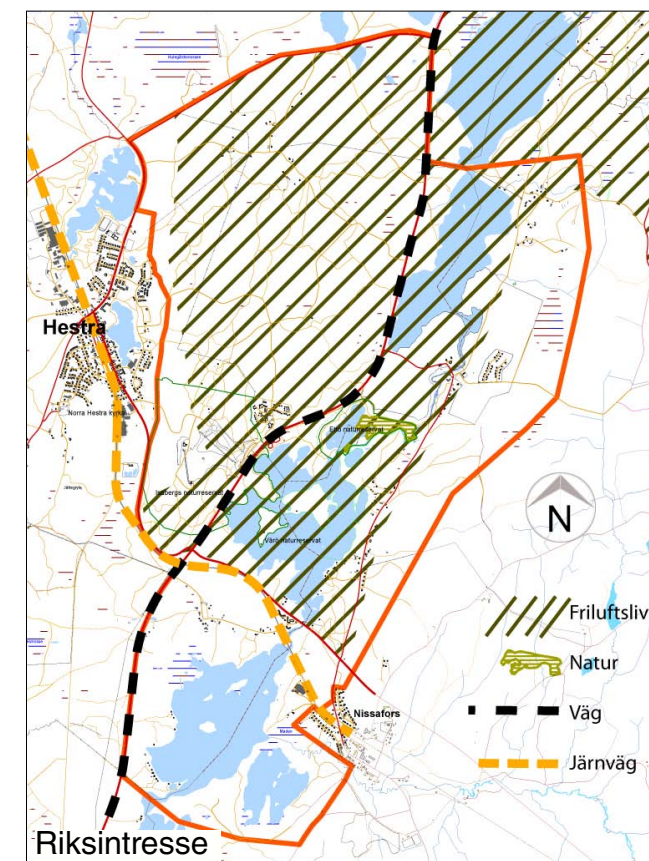
Riksintressen är områden som är värdefulla från nationell synpunkt och de väger tyngre än lokala allmänna intressen i den fysiska planeringen och att områdets värde eller inte påtagligt får skadas.

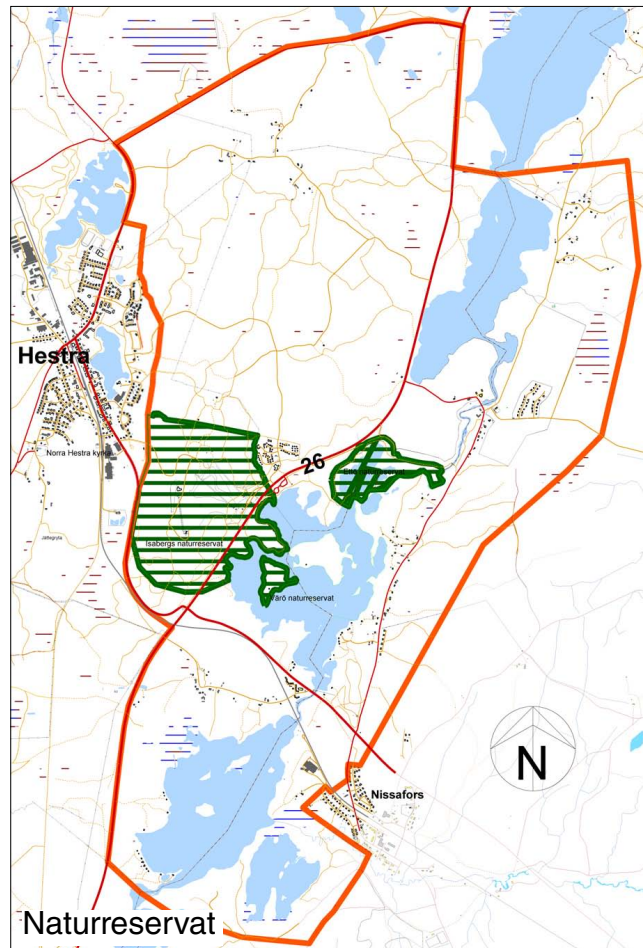
Natura 2000

Ettö utgörs av ett sanddelta som formats av Nissan vid utloppet i Svartevik. Floran är rik med bl a slättergubbe, svinrot och jungfrulin. (Del av om- rådet är också riksintresse).

Förklaring

Områden som ingår i Natura 2000 ska, enligt EU:s direktiv om bevarande av vilda djur och växter och direktiv om bevarande av vilda fåglar, ges ett sådant skydd att områdets värden inte skadas av åtgärder eller verksamheter inom eller i anslutning till området.

Naturreservat

Inom området finns tre naturreservat: Isaberg, Ettö och Värö. Isaberg är ett reservat av mera social karaktär och innehåller anläggningar för friluftsliv. I reservatet finns dock områden som har höga naturvärden. Ettö är en smal udde vid Nissans utlopp i Algustorpasjön där det finns representativa strandängar och björkhagar men också skyddsvärd barrskog och strandskog. Området har också visat sig hysa en skyddsvärd insektsflora. Reservatet har ett stort bestånd av klockgentiana som är en skyddsvärd art som också uppträder på flera andra ställen runt Nissansjöarna. Värö är en ö i Algustorpasjön med gammal gran- och tallskog men som också har inslag av löv.

Förklaring

Område som skyddas i syfte att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftsliv.

Strategier:

Ettö

- Naturreservatet sköts enligt länsstyrelsen beslutad skötselplan.

Värö

- Naturreservatet sköts enligt länsstyrelsen beslutad skötselplan.

Isaberg

- En översyn av skötselplanen bör ske med hänvisning till de effekter som stormarna Gudrun och Per orsakat. Skötseln av reservatet bör uppdateras så att den överensstämmer med reservatets friluftslivssyfte.

Förklaring:

Det är förbjudet att:

- Saluhålla, sälja eller transportera okotta kräftor som inte härrör från området.
- Använda fisk som betesfisk i ett annat vatten än där den fångats.
- Utan föregående desinficering använda fiskeredskap, båtar, maskiner eller andra föremål som har använts i ett vatten utanför området.
- Utplantera singalkräfta.

Ettö naturreservat.

Skyddsområden för flodkräfta

Flankabäcken utgör skyddsområde i syfte att skydda den utrotningshotade flodkräftan.

Strandskydd

Norra Gussjön, Hammarsjön, Algustorpasjön och Viksjön har 200 meters strandskydd.

– 200 meter på land och 200 meter ut i vattnet räknat från strandlinjen. Övriga sjöar och markerade vattendrag har 100 meters strandskydd. Det utökade strandskyddet ska senast 2014 ses över av länsstyrelsen. En översyn kan innebära förändring i de områden som har 200 meter strandskydd. Hastighetsbegränsning till 7 knop råder på Norra Gussjön, Algustorpasjön, Vikjön och södra Gussjön.

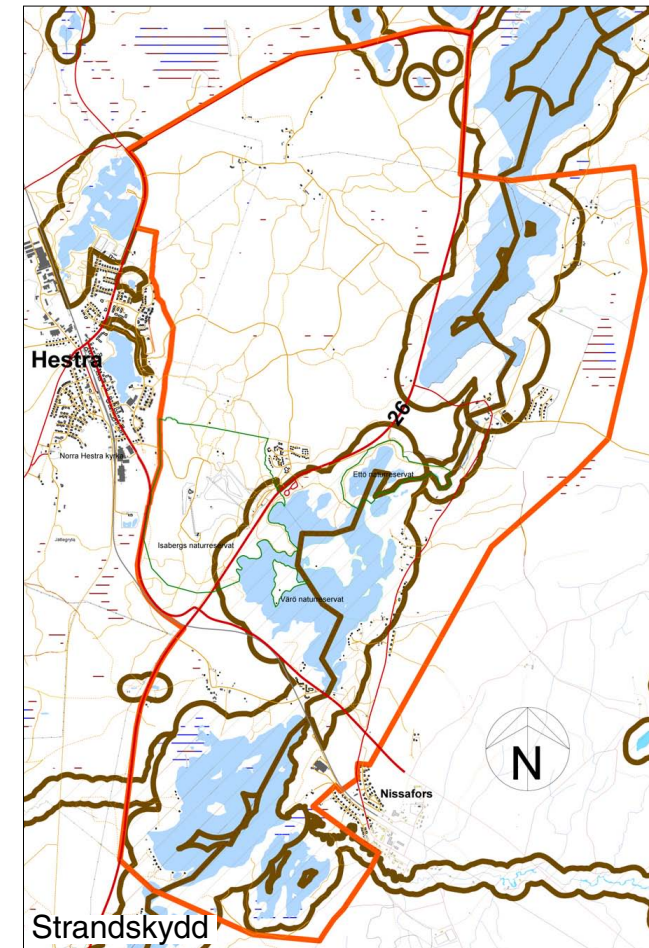
Hela området ska betraktas som ett LIS-område (landsbygdsutveckling i strandnära områden), eftersom detta är ett landsbygdsområde där en hållbar näringslivsutveckling kan garanteras. Det innebär dock inte att alla delar av de strandskyddade områdena ska göras tillgängliga för byggande.

Byggande av stugor kan efter detaljplanläggning ske på särskilt markerade områden. Inom övriga strandskyddsområden ska finnas möjlighet att lokalisera vattenanknutna anläggningar som bidrar till förbättringar för rörliga friluftslivet och turismen.

Vid varje lokalisering ska hänsyn tas till de biologiska värdena.

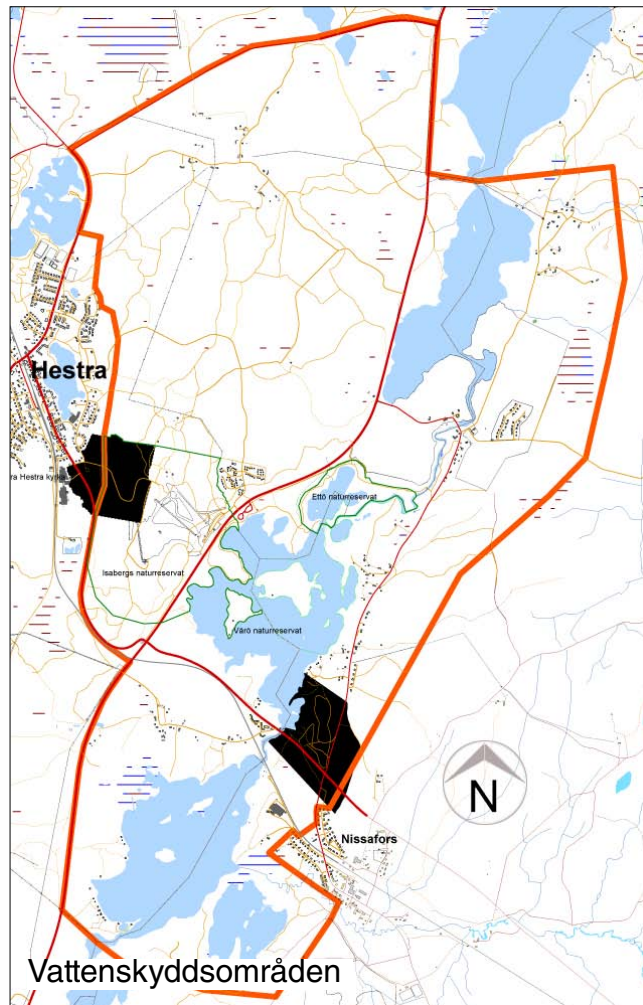

Badplats vid Nissafors.

Strategier:

- Hela Isabergsområdet ska betraktas som LIS-område (Område för landsbygdsutveckling i strandnära områden) med undantag av delar som utgör av naturreservat och andra områden som har höga naturvärden.
- Det utökade strandskyddet 200 meter justeras på land för att anpassas åtminstone i förhållande till avskärande vägar.
- Inom strandskyddade områden ska övernattningsplatser för kanoting, campingplatser, fiskeplatser, bastuanläggningar, vandringsleder, bryggor och andra vattenanknutna anläggningar kunna tillskapas. Eventuella skyddszoner för vissa häckande fågelarter bör utredas.
- I planen utpekade stugbyar ska kunna lokaliseras inom strandskyddat område.
- 200 meter strandskydd ska gälla ut i vattnet.

Vattenskyddsområden

Vattenskyddsområde finns på västra sidan av Isaberg i anslutning till uppfartsvägen till parkeringen. Tåkten i Hestra är idag reservvattentäkt. Ett vattenskyddsområde finns också i anslutning till Nissafors samhälle.

Strategier:

- Befintliga vattenskyddsområden bibehålls, men kan komma att förändras i omfattning och innehåll.

Strategier:

- Vattendom för skidanläggningens vattenuttag slutförs.
- Vattendom söks för ev kraftanläggning i Nissafors Bruk.

Dammen vid Nissafors Bruk.

Vattendomar

Vattendomar finns för golfklubbens vattenuttag och regleringsdammen vid Nissafors Bruk.

Detaljplaner och områdesbestämmelser

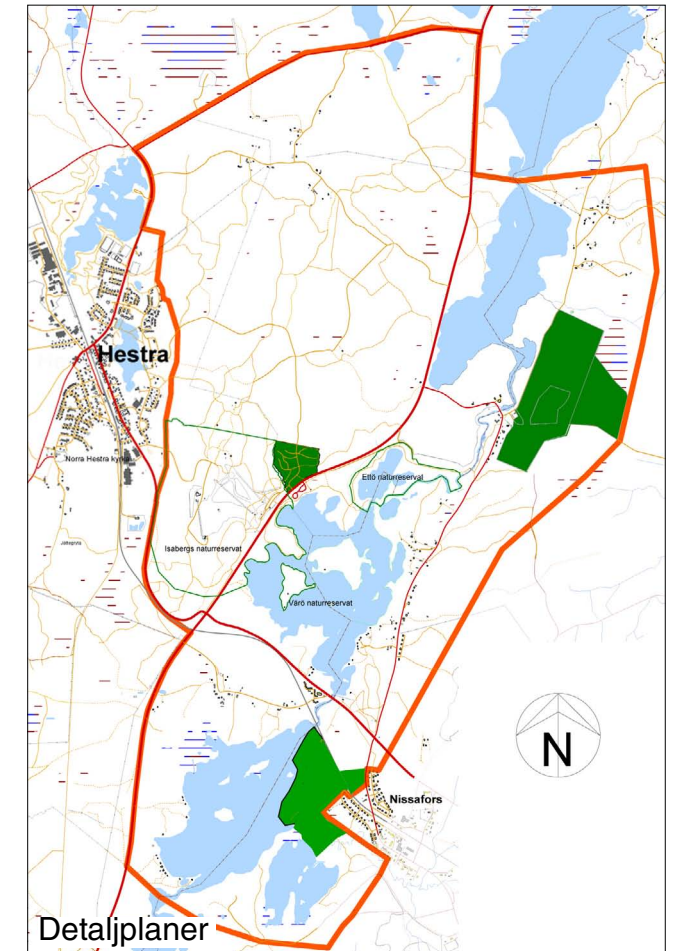
Detaljplaner finns för Isabergs stugby, stugbyn vid Nissafors Bruk, och golfbanan vid Nissafors Bruk på Gnosjösidan, samt industriområdet Strandudden vid Nissafors och bostadsområdet Strandudden.

Strategier:

- Detaljplan ska upprättas för stugbyar med mer än fem hus.
- Detaljplan alternativt områdesbestämmelser ska upprättas för hela Isaberg Golfbana.

Klubbhuset vid Isaberg Golfklubb.

**GISLAVEDS
KOMMUN**

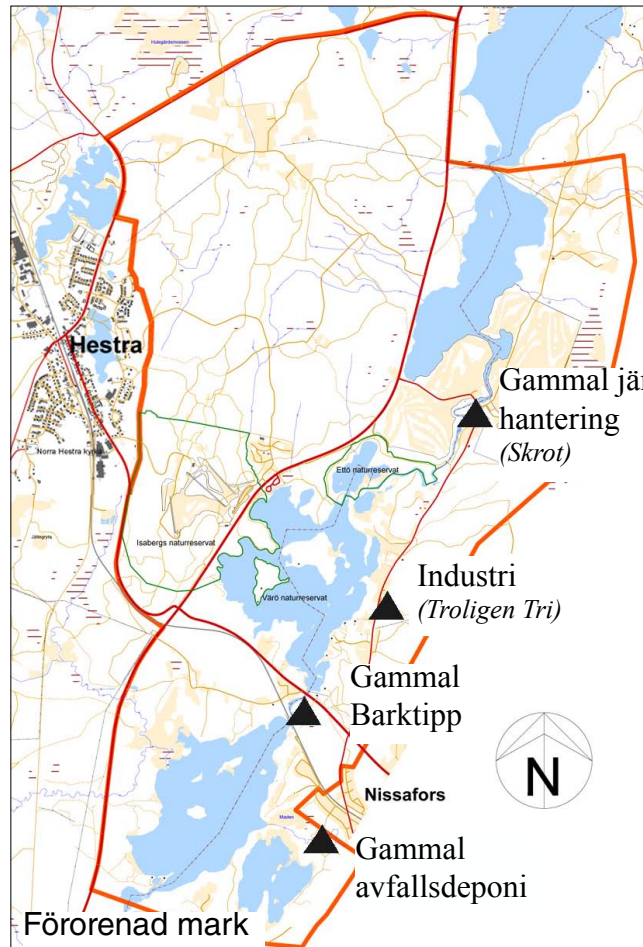
Detaljplan för del av fastigheterna
Vik 1:97 och Bjärsved 5:40 m fl fastigheter

Isabergstoppen

Gislaveds kommun

Planbeskrivning med miljökonsekvensbeskrivning

Granskningshandling 2011-07-04

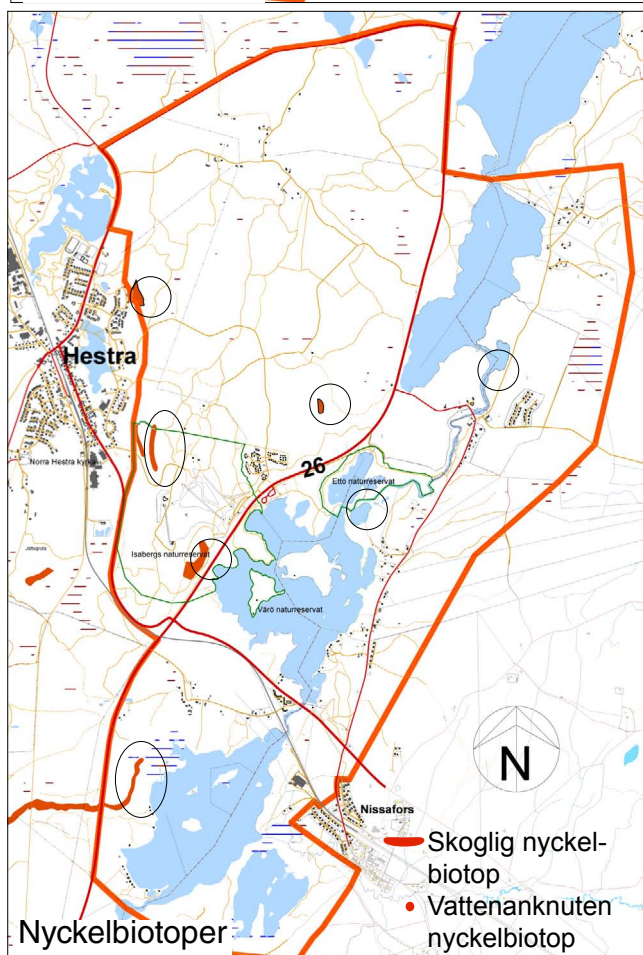

Förorenade områden

Misstänkta förorenade områden redovisas på karta.

Strategier:

- Den gamla avfallsdeponin ska undersökas vid eventuell exploatering.
- Den misstänkta trikloretylenförekomsten ska undersökas vidare.

Nyckelbiotoper

Det finns fem skogliga och två vattenanknutna nyckelbiotoper inom planområdet samt sex skogliga naturvärdesområden. De skogliga värdena består till största delen av bergbranter och barrskogbestånd i och i anknytning till Isabergsområdet, samt två lövskogsbestånd och två källflöden. De vattenanknutna nyckelbiotoperna utgörs av Nissans utflöde ur Hammarsjön och dess inflöde i Algustorpasjön.

Strategier:

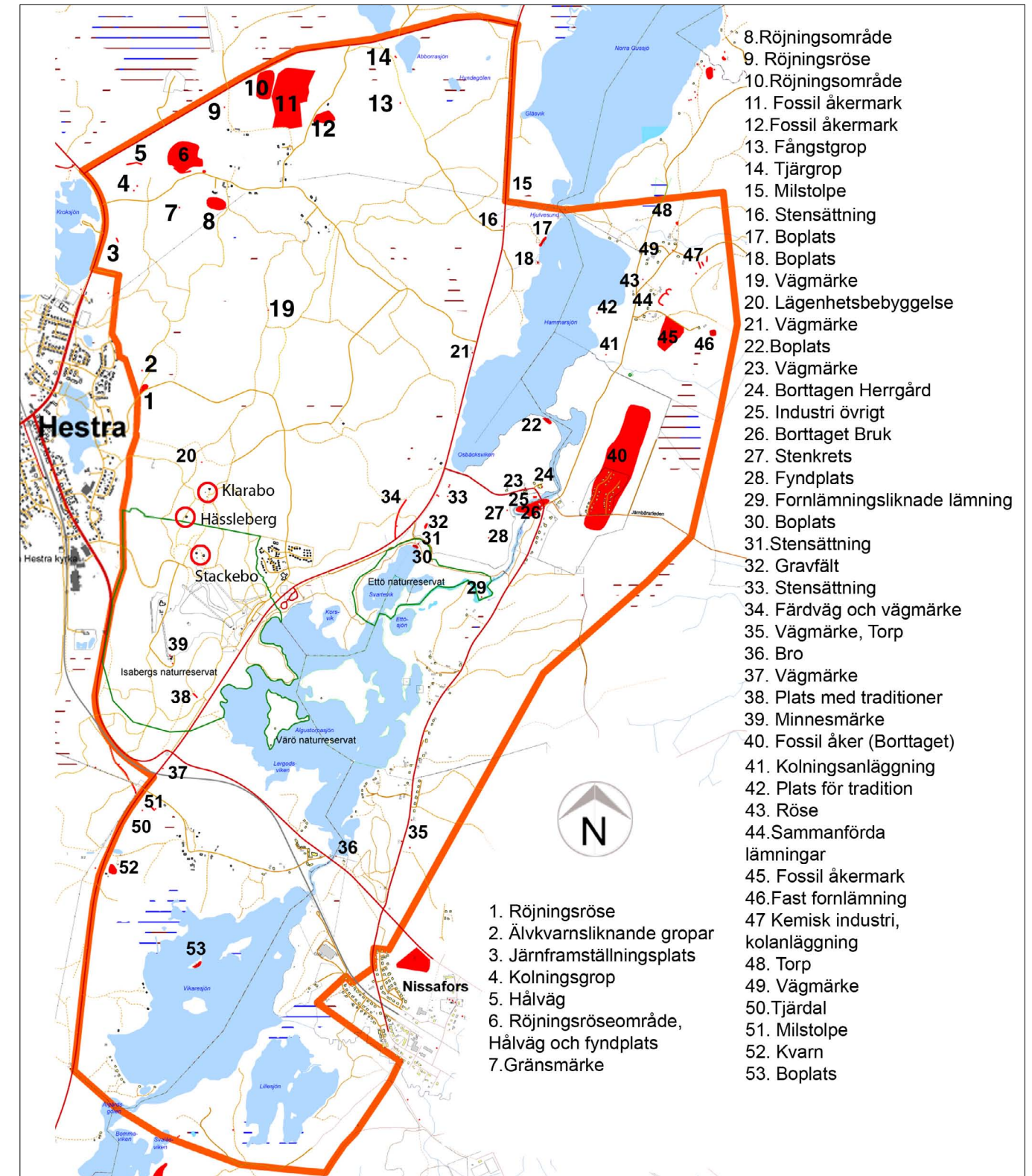
- Verksamheter och åtgärder som kan skada naturmiljön får inte bedrivas eller vidtas i områdena.

Forn- och kulturlämningar

I området finns fornlämningar och kulturlämningar som är mer eller mindre publika. Vissa av dessa kan utvecklas för att bli besöksmål. Alla lämningar är skyddade i lagstiftningen.

Strategier:

- Forn- och kulturlämningar ska synliggöras för att bidra till att fler upplevelser kan skapas.
- Den gamla hoppbacken bör registreras in i fornminnesregistret.

1. Rönjningsröse
2. Älvkvarnsliknande gropar
3. Järnframställningsplats
4. Kolningsgrop
5. Hålväg
6. Rönjningsröseområde, Hålväg och fyndplats
7. Gränsmärke
8. Rönjningsområde
9. Rönjningsröse
10. Rönjningsområde
11. Fossil åkermark
12. Fossil åkermark
13. Fångstgrop
14. Tjårgrop
15. Milstolpe
16. Stensättning
17. Boplats
18. Boplats
19. Vägmarke
20. Lägenhetsbebyggelse
21. Vägmarke
22. Boplats
23. Vägmarke
24. Borttagen Herrgård
25. Industri övrigt
26. Borttaget Bruk
27. Stenkrets
28. Fyndplats
29. Fornlämningsliknande lämning
30. Boplats
31. Stensättning
32. Gravfält
33. Stensättning
34. Färdväg och vägmärke
35. Vägmarke, Torp
36. Bro
37. Vägmarke
38. Plats med traditioner
39. Minnesmärke
40. Fossil åker (Borttaget)
41. Kolningsanläggning
42. Plats för tradition
43. Röse
44. Sammanförda lämningar
45. Fossil åkermark
46. Fast fornlämning
47. Kemisk industri, kolanläggning
48. Torp
49. Vägmarke
50. Tjårdal
51. Milstolpe
52. Kvarn
53. Boplats

Klimatförändringar

Klimatanalysen för Jönköpings län visar att årsmedelnederbörden ökar 10-30 % i slutet av seklet. Den största ökningen av nederbörden sker under vintern. Det regionala nederbördsmonstret över länet kvarstår och nederbördsökningen i mm är störst i länets sydvästra del.

En analys av nederbörden 1961-2010 visar att årets största dygnsnederbörd har ökat.

De kraftiga regnen förväntas även öka i framtiden till upp emot 30% i slutet av seklet.

Snötillgången minskar avsevärt efterhand som klimatet blir varmare. Perioden med snötäckt mark minskar redan i mitten av seklet med nästan 1 månad.

Vattenföringens variation under året förändras mot högre flöden under vintern och lägre vår- och sommarflöden. Lågvattenperioden blir längre och med lägre flöden.

Grundvattenförhållanden påverkas på motsvarande sätt. Det beräknade framtida 100-årsflödet väntas öka för vissa områden och minska för andra i länet

Klimatanalysen visar på långsiktiga förändringar och att dra slutsatser för den tidsperiod som gäller för planen är svårt. Det viktigaste att ta hänsyn till inom planperioden översvämningsrisken i förhållande till lokalisering av bebyggelse.

Riskfaktorer

Som riskfaktorer i området kan identifieras farligt gods som hanteras på järnväg, väg 26 och väg 151 samt risker för översvämningar.

Farligt gods

På Kust- till kustbanan sker både person och gods-transporter. På järnvägen transporteras farligt gods varav den största mängden är oxiderande ämnen som till exempel ammoniumnitrat och kalciumhypoklorit. Mängden är ca 5900 ton/år. Mängden brandfarliga vätskor som till exempel bensin och etanol är ca 4800 ton/år. Hur exakt mycket som transporteras på vägarna finns ingen uppfattning om uppgift finns om att ca 700 ton/dygn farligt gods transporteras på väg 26.

Olyckor på vägarna och järnvägen innebär risker för människor men också föroreningsrisk i vattendrag och sjöar.

Olycka på väg 26.

Översvämningsrisk

Det finns en översiktlig översvämningskartering för Nissan men den sträcker sig inte upp till planområdet. Däremot finns dokumenterat Nissasjöarnas stora svängningar när det gäller vattennivåerna. Högvattennivåer finns noterade från en mätpunkt i Viksjön från 1933 till och med 2009. Den högst uppmätta nivån är från 1951 då vattnet steg till 158,42 möh.

Det är viktigt att byggnader inte läggs på en nivå som understiger högsta högvatten.

Strategier:

- Byggnader bör inte förläggas lägre än 158,5 möh.

